

การพัฒนารูปแบบสุขภาพทางการเงินสำหรับครูตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

Development of Financial Health Model for Teachers

According to Sufficiency Economy

อำนวยการ ปาอาย

Amnuay pa-eye

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Faculty of Management Science - Rajabhat Rajanagarindra University

E-mail : noi.amnuay@gmail.com TEL.081-8621075

Received 03/07/2563

Revised 25/10/2564

Accepted 27/10/2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุขภาพทางการเงินของครู ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจของครู วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินกับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจของครู และสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจของครู ตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 1,077 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีสุขภาพทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก 2) ครู ที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา และ ตำแหน่ง แตกต่างกัน มีสุขภาพทางการเงินในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีสังกัดแตกต่างกันมีสุขภาพทางการเงินในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ครู ที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา และ ตำแหน่ง แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีสังกัดแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินของครูกับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย และมีองค์ประกอบย่อยของสุขภาพทางการเงินของครูที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู 3 องค์ประกอบ คือ (1) สภาพคล่องทางการเงิน (2) สภาวะหนี้สิน (3) การมีเสถียรภาพ 5) สมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู = $2.994 + 0.139 (\text{เพศ}) + 0.075 (\text{อายุ}) - 0.047 (\text{สังกัด}) + 0.206 (\text{การมีเสถียรภาพ})$

คำสำคัญ: สุขภาพทางการเงิน เศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aims to study and compare the financial health of teachers. Study and compare the economic behavior of teachers. Analyze the relationship between financial health and teacher economic behavior. And to predict the behavior of economic application of teachers. A total of 1,078 samples were obtained by multi-stage sampling. The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistics used in data analysis include: Frequency, percentage, mean, standard deviation Testing the value of One-way analysis of variance Correlation analysis and multiple regression analysis. The research found that 1) The teacher is financially healthy. At the moderate

level And the behavior of applying sufficiency economy. Very high 2) Teachers with gender, age, age, education, and position are financially sound. There was a statistically significant difference at .05 level. not different 3) Teachers with different sex, age, education, and position had different behaviors of sufficiency economy as a whole at the .05 level. The application of sufficiency economy as a whole was no different. 4) The relationship between the financial health of teachers and the sufficiency economy of teachers. There was a low level of correlation between the financial health of the teachers and their relationship with sufficiency economy. (2) Debt conditions (3) Availability 5) Predict the behavior of the sufficiency economy of the teacher = $2.994 + 0.139 (\text{sex}) + 0.075 (\text{age}) - 0.047 (\text{affiliation}) + 0.206 (\text{availability of supplies})$

Keywords: financial health, sufficiency economy, sufficiency economy application

1. บทนำ

ประเทศไทย ได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 ซึ่งมีความพยายามในการที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมได้พัฒนาไปมากพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามคนส่วนใหญ่ของประเทศโดยรวมยังมีคุณภาพชีวิต และฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับในช่วงปี 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยได้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจครั้งสำคัญทำให้ประเทศต้องกู้ยืมเงินสำรองจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ส่วนของภาคเอกชนมีธุรกิจต้องล้มละลายไปเป็นจำนวนมาก และภาคประชาชนเกิดภาวะหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก (เกรียงศักดิ์, 2547)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกล่าวมานั้นมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับสังคมไทย และสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะร่วมมือกันเผยแพร่และน้อมนำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลในทุกภาคส่วนของสังคมไทย

อาชีพครูเป็นอาชีพที่ถือได้ว่าเป็นมนุษย์เงินเดือน (salary man) เนื่องจากครูมีรายได้ประจำเป็นรายเดือนในระยะเริ่มแรกจะต่ำและค่อยๆเพิ่มสูงขึ้นในภายหลัง คนบางคน แม้ว่าจะมีความรู้ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาดในการทำงาน หาเงินได้มากมาย แต่ก็ไม่สามารถเก็บเงินได้เลย แถมยังต้องเป็นหนี้เป็นสินมากมาย สาเหตุไม่ใช่เพราะมีรายจ่ายมาก แต่เพราะว่าเก็บเงินไม่เป็น (เกรียงศักดิ์, 2547) ปัญหาหนี้สินครูไทยจากผลสำรวจข้อมูลหนี้สินครูโดยกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2555 (อจธรา, 2558) พบว่า 1) ครูมีหนี้สินรวมกันกว่า 12 ล้านล้านบาท 2) ครู 430,000 คน เป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูรวม 7 แสนล้านบาท 3) ครู 3,300,000 คน เป็นหนี้โครงการเงินกู้ ข.พ.ค. 1-5 รวม 1.5 แสนล้านบาท 4) ครู 60,000 คน เป็นหนี้โครงการพัฒนาชีวิตครู รวม 50,000 ล้านบาท 5) ครู 8,500 คน เป็นหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการแก้ปัญหาหนี้สินครูรวม 1,000 ล้านบาท และ 6) ครูกว่า 130,000 คน มีหนี้สินส่วนตัว จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้มีรายได้ประจำในยุคปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ครูจึงมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูจัดการเงินของตนเองไม่เป็นและครูอาจใช้จ่ายเกินความจำเป็นไม่สอดคล้องกับรายได้ของตน แนวทางที่จะสามารถทำให้ครูสามารถพึ่งตนเองได้ด้วยการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผู้วิจัยเห็นว่า ครุส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สูงนัก มีหนี้สินมาก หากครุมีสุขภาพทางการเงินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตได้แล้ว ย่อมสามารถพึ่งตนเองได้ จึงสนใจพัฒนารูปแบบสุขภาพทางการเงินสำหรับครุตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสุขภาพทางการเงินแก่ครุ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับสุขภาพการเงินของครุ
- 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครุ
- 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับสุขภาพการเงินของครุ
- 4) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครุ
- 5) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับสุขภาพการเงินของครุกับระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครุ
- 6) เพื่อสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครุ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

- 1) ครุที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่ง และ สังกัด แตกต่างกัน มีระดับสุขภาพการเงินแตกต่างกัน
- 2) ครุที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่ง และ สังกัด แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน
- 3) ระดับสุขภาพการเงินของครุกับระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครุมีความสัมพันธ์กัน

1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการออมเงิน

การออมคือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม $\text{Incomes} - \text{Expenses} = \text{Savings}$ (สุวรรณ, 2551)

โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่าการจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่บุคคลอาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนั้นการลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้เหมือนกัน ความสำคัญของเงินออม เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญ ที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนั้นเงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

สิ่งจูงใจในการออม การที่คนเรามี “เป้าหมาย” อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่าง แน่นนอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน ความจำเป็นและความต้องการของเขาและยังขึ้นอยู่กับความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตของเขาด้วยบางคนอยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง อยากจะมีการศึกษาสูงอยากมีชีวิตที่สุขสบายในยามปลดเกษียณ หรือหวังที่จะให้ลูกหลานมีหลักฐานมั่นคง ดังนั้นเป้าหมายในการออมแตกต่างกันนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกันไป

ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องการออม

- 1) บุคคลควรเรียนรู้เกี่ยวกับการอดทน อดกลั้น และอดออม ผู้ที่อดออมได้จะมีอุปนิสัยเรื่องของการอดทนและอดกลั้นด้วย 2) การออมคือการให้กับตนเอง 3) ออมก่อนรวยกว่า 4) เริ่มต้นออมเร็วจะออมน้อยกว่าเริ่มออมช้า

5) รวยมากจากขยัน รวยน้อยจากการประหยัด 6) ประหยัด 1 บาท เท่ากับเพิ่มเงินออมมากกว่า 1 บาท เพราะฐานเงินออมที่เพิ่มขึ้นสามารถสร้างผลตอบแทนได้ด้วย 7) ถ้าอยู่แบบคนจนจะไม่จน ถ้าอยู่แบบคนรวยก็จะมีไม่รวย 8) จงดูแลและเอาใจใส่เงินจำนวนเล็กน้อย แล้วเงินจำนวนมากจะดูแลตัวมันเอง 9) วิธีการออมอย่างง่าย คือ ออมแบบทบ 10) เพิ่ม 10 ออมแบบทบ 10 คือ หาได้เท่าไรหักไว้เป็นเงินออม 10% ก่อนใช้จ่ายเสมอ ออมแบบเพิ่ม 10 คือ ก่อนใช้เงินต้องแยกเงินออมไว้ 10% ของวงเงินที่จ่ายไป การปฏิบัติเกี่ยวกับการออมที่ดี เงินสดส่วนบุคคลนั้น ซึ่งจะทำให้ทราบว่าแต่ละเดือนจะมีเงินคงเหลือเป็นเงินออมเท่าไร ในทางปฏิบัติเพื่อให้การออมได้ผลจริง ๆ ควรจัดทำดังนี้

ก. ทางที่สามารถทราบล่วงหน้าได้ว่าจะมีการออมได้หรือไม่ก็นักโดยการจัดทำงบประมาณเงิน ทางการเงินงบประมาณ รายได้รายจ่ายเพื่อจะรู้ว่าเงินเหลือที่จะเก็บออมเท่าไร

ข. เมื่อทำงบประมาณและทราบได้ว่าจะสามารถเก็บออมได้เดือนละเท่าไรแล้วให้กันเงินออมส่วนนั้น (ก่อนที่จะจ่ายเป็นรายจ่ายออกไป) แล้วนำไปฝากธนาคารทันที รายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินออม เช่น ดอกเบี้ยที่ได้รับ ควรนำไปลงทุนต่อทันที เพื่อให้เงินออมงอกเงยขึ้นไปอีก การเก็บรักษาเงินออมให้ปลอดภัยนั้น เงินออมการเก็บเงินไว้กับตนเองย่อมไม่ปลอดภัยและเป็นการสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ ดังนั้นควรเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยและมีรายได้ด้วย โดยการฝากสถาบันการเงินบางแห่งไว้ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน สหกรณ์ออมทรัพย์ หรืออาจจะเก็บออมในรูปของการซื้อหลักทรัพย์หรือตราสารฯ ที่มีความมั่นคง ก่อให้เกิดรายได้และสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดได้ง่ายมาถือไว้ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน พันธบัตรออมทรัพย์ต่าง ๆ ตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุนที่มีมั่นคง การซื้อหน่วยลงทุนกองทุนรวมหรือซื้อหุ้นของบริษัทที่มั่นคงถือไว้ ฯลฯ

แนวทางการลงทุน การลงทุน เป็นการเปลี่ยนสภาพเงินออมที่มีอยู่ให้กลายมาเป็นเงินลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นแม้จะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นมาด้วยก็ตาม การลงทุนแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ (สุวรรณ, 2551)

1) การลงทุนทางตรง หมายถึง การลงทุนที่ผู้ลงทุนหรือเจ้าของทุนเข้าประกอบกิจการ รวบรวมปัจจัยการผลิต ได้แก่ ทุน เครื่องจักร และแรงงาน เข้าด้วยกัน แล้วดำเนินการผลิตด้วยตนเองทั้งการควบคุมดูแล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในกิจการทุกประการ จนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายออกไป ผลตอบแทนจากการลงทุนของเจ้าของทุนจะอยู่ในรูปของกำไรของกิจการนั้น ๆ

2) การลงทุนทางอ้อม หมายถึง การลงทุนที่เจ้าของทุนมิได้เข้าไปดำเนินการหรือประกอบกิจการธุรกิจด้วยตนเอง แต่เข้าไปมีส่วนในการประกอบกิจการทางอ้อม เช่น การซื้อหุ้นของกิจการที่ตนต้องการเข้าร่วมทุนด้วย ผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในรูปของเงินปันผล อันได้มาจากส่วนหนึ่งของกำไรจากการดำเนินธุรกิจนั่นเอง การลงทุนในพันธบัตร โดยที่เราไม่ต้องลงมือลงแรงเพียงแค่ลงเงินก็สามารถสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนได้แล้ว เป็นการทำให้เงินทำงานแทนเรา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปวัน (2549) ได้ศึกษาการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พบว่าการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วยระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งทางสังคม ประเภทช่องทางการรับสื่อ ลักษณะของสื่อที่รับเป็นประจำ การรับรู้เกี่ยวกับโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริและการปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

เฉลิมศรี (2550) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/อนุปริญญา/ปวส. มีสถานภาพสมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน มีชั้นยศ คือ ร.ต.-น.ต อายุราชการอยู่ระหว่าง 10-20 ปี อาชีพของคู่สมรสคือข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวนบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 1-2 คน ประเภทที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือบ้านของตนเอง รายได้ที่ได้รับปัจจุบัน อยู่ระหว่าง

8,001 - 12,000 บาท ไม่มีรายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือน ค่าใช้จ่ายของครอบครัวต่อเดือน อยู่ระหว่าง 8,001 - 12,000 บาท ระบุว่ามีการหนี้สินแหล่งที่มาของแหล่งเงินกู้ที่กลุ่มตัวอย่างใช้บริการส่วนใหญ่คือ สหกรณ์ต่าง ๆ ในกองทัพเรือ และเมื่อเปรียบเทียบภาระหนี้สินกับรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าหนี้สินปานกลาง ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ข้าราชการทหารของกองทัพเรือมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมที่ระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้น และรายได้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาระการเป็นหนี้สินของข้าราชการได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ อายุราชการ และรายได้ ส่วนผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีเพียงด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต (0.000) มีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สิน

ผานินา (2550) ได้ศึกษาทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนกรณีการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนและการร่วมมือจากหน่วยงานอื่น โดยหน่วยงานที่พัฒนาการอำเภอให้ความสำคัญมาก คือองค์กรปกครองท้องถิ่นและองค์กรประชาชนและภาคประชาชน และให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการรับรู้ปัญหาของชุมชน

การดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน : ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) หัวหน้าครัวเรือนมีอายุเฉลี่ย 50 ปี มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา ครัวเรือนมีสมาชิกเฉลี่ย 4 คน ครัวเรือนมีอาชีพหลักด้านเกษตร มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 46,000 บาท รายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 22,575 บาท มีเงินออมเฉลี่ย 65,837 และมีภาระหนี้รวมเฉลี่ย 199,081 2) สมาชิกของครัวเรือนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจจากโทรทัศน์ ในรอบปีที่ผ่านมาได้รับฟังข้อมูล/ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อต่าง ๆ สัปดาห์ละ 3 ครั้งขึ้นไป เข้ารับการฝึกอบรม/การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง ศึกษาดูงาน 1 กลุ่ม ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3 ครั้ง เผยแพร่ความรู้ 1 ครั้ง 3) ครัวเรือนได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสในการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยการให้เข้ารับการฝึกอบรม/การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง ศึกษาดูงาน 1 ครั้ง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ครั้ง เผยแพร่ความรู้ 1 ครั้ง ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ด้านการให้คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะ 2 ครั้ง ด้านกำลังใจ/คำยกย่องชมเชย 1 ครั้ง การให้รวมกลุ่มกันภายในชุมชน 2 กลุ่ม และการให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับครัวเรือนอื่น ๆ ภายนอกชุมชน 4) ประชากรมีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก โดยตอบคำถามได้ร้อยละ 83.6 ถึง 98.2 5) ประชากรมีเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยเท่ากัน

อัจฉรา (2558) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงพัฒนาชีวิตสมดุลของครูพอเพียงแบบอย่างผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ทางการเงินของครูมีปัญหาหลัก คือ ภาระหนี้สินที่มีมากเกินไป สะท้อนให้เห็นความไม่มั่นคงทางการเงิน ที่เกิดจาก 1) ความรู้ทางการเงินที่ค่อนข้างแย่ 2) การเข้าถึงบริการสินเชื่อง่าย 3) การขาดความคุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงินที่ดี เสนอแนวทางการจัดการเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ 1) ด้านความพอประมาณ ควรทำบันทึกรายได้ออกค่าใช้จ่ายทำงบบุคลากร (สินทรัพย์ - หนี้สิน = ความมั่งคั่งสุทธิ) 2) ด้านความมีเหตุผล ควรกำหนดเป้าหมายการเงินที่ดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควรเก็บออมเงินก่อนใช้สำรองเงินฉุกเฉิน 3-6 เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือน 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ ควรหาความรู้เพื่อพัฒนาการสอน การผลิตผลงานวิชาการ การลงทุน การทำอาชีพเสริม 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ควรฝึกฝนอย่างจริงจังเพื่อสร้างวินัยทางการเงิน ฝึกนิสัยประหยัด อดออมและรู้จักแบ่งปัน และมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับครูไว้ดังนี้ 1) ศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วลงมือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินและการดำเนินชีวิตให้เป็นไปในแนวทางนี้ 2) ศึกษาหาความรู้ในการจัดการเงินส่วนบุคคลและลงมือจัดการการเงินของตนเองอย่างจริงจัง โดยจดบันทึกรายได้ออกจ่ายและทำงบบุคลากร

อย่างสม่ำเสมอ กำหนดเป้าหมายในการปลดหนี้ให้ชัดเจน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินอย่างจริงจัง 3) ฝึกตนเองอย่างจริงจังเพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ดี 4) คบหากัลยาณมิตรเพื่อนสร้างเครือข่ายครูพอเพียง และ 5) ปฏิญาณตนเพื่อเป็นแบบอย่างครูพอเพียง

อำนาจ (2559) ได้ศึกษาภาวะหนี้สินและการจัดการการเงินของผู้สูงอายุในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีแหล่งรายได้จากลูกหลานหรือญาติให้ใช้ (ร้อยละ 41.70) มีทรัพย์สินเป็นบ้าน (ร้อยละ 66.20) มีเงินออมไม่เกิน 100,000 บาท (ร้อยละ 35.20) มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 45.80) ได้รับเบี้ยยังชีพมากกว่า 500 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 45.75) มีรายจ่ายเป็นค่าอาหาร (ร้อยละ 46.00) ไม่มีภาระหนี้สิน (ร้อยละ 75.50) ไม่มีแหล่งหนี้สิน (ร้อยละ 75.80) ไม่มีปัญหาทางการเงิน (ร้อยละ 69.50) ไม่มีความต้องการทางการเงิน (ร้อยละ 45.50) ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมจัดการการเงินและหนี้สิน ด้านการจัดหาเงิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.74) มีพฤติกรรมจัดการการเงินและหนี้สิน ด้านการใช้จ่ายเงิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.73)

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มุ่งศึกษาสภาพทางการเงินของครู พฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู และการพัฒนารูปแบบสุขภาพทางการเงินสำหรับครูตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 20,257 คน และ ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 8,029 คน และ ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 2,474 คน และในเขตภาคตะวันออก 7 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งมีครูทั้งสามสังกัดรวม 30,760 ราย กลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ นเรศ เค (Narest k, 1996) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,077 คน แยกตามสังกัดของครูได้ดังนี้ 1) ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 378 คน 2) ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 367 คน และ 3) ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน 333 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) เพื่อเลือกสถานศึกษาและเก็บข้อมูลกับครูจากทุกสังกัดและทุกจังหวัดในเขตภาคตะวันออกตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของครูได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่ง และสังกัดของครู ตอนที่ 2 สอบถามสุขภาพทางการเงินของครู ตอนที่ 3 สอบถามพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู และ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับตัวแทนประชากรที่มีอยู่ในเขตจังหวัดที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลหาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการของคอนบราค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9061

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และครูในสถานศึกษาสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตภาคตะวันออก 7 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยประสานการเก็บข้อมูลภาคสนามตามสถานศึกษาที่ถูกคัดเลือกเป็นหน่วยตัวอย่าง

2.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา ใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ระดับสุขภาพทางการเงินของครูและระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู

2) สถิติเชิงอนุมาน ใช้ การวิเคราะห์ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ด้วยวิธีการของ Pearson (Pearson's Product Moment) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีการ Backward (Backward Method) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ผลการวิจัย

3.1 ผลการศึกษา

1) ระดับสุขภาพทางการเงินของครู

สุขภาพทางการเงินของครู โดยภาพรวมทุกด้าน ครูมีระดับสุขภาพทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.87) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูมีระดับสุขภาพทางการเงิน ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ สภาพคล่องทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 3.00) สภาวะหนี้สิน (ค่าเฉลี่ย = 2.70) ความพร้อมรับความเสี่ยง (ค่าเฉลี่ย = 2.86) และ ความพร้อมรับความเสี่ยง (ค่าเฉลี่ย = 2.96) ดังข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพทางการเงินของครู รวมทุกด้าน

สุขภาพทางการเงินของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสุขภาพทางการเงิน	ลำดับ
สภาพคล่องทางการเงิน	3.00	0.857	ปานกลาง	1
สภาวะหนี้สิน	2.70	1.041	ปานกลาง	4
ความพร้อมรับความเสี่ยง	2.86	1.011	ปานกลาง	3
การเตรียมเสบียงไว้พร้อม	2.96	0.913	ปานกลาง	2
รวมสุขภาพทางการเงิน	2.87	0.699	ปานกลาง	

2) ระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู

พฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยภาพรวมทุกด้าน ครูมีระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.98) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูมีระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้และคุณธรรม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.15) ด้านการมีเหตุผล ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08) ด้านความพอประมาณ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.80) ดังข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยรวมทุกด้าน

พฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	ลำดับ
ความพอประมาณ	3.84	0.767	มาก	3
การมีเหตุผล	4.08	0.685	มาก	2
การมีภูมิคุ้มกัน	3.80	0.744	มาก	4
ความรู้และคุณธรรม	4.15	0.625	มาก	1
รวมพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	3.98	0.581	มาก	

ที่มีกลุ่มอายุราชการแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

4) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้นด้านความพอประมาณ

5) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน

6) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูจำแนกตามสังกัด พบว่า ครูที่มีสังกัดแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีสังกัดแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน คือ ด้านความมีเหตุผล ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินของครูกับพฤติกรรมกาประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินของครูกับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู พบว่า 1) สุขภาพทางการเงินของครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูในระดับน้อย ($r = 0.255$) 2) มืองค์ประกอบย่อยของสุขภาพทางการเงินของครูที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู 3 องค์ประกอบ คือ (1) สภาพคล่องทางการเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูในระดับน้อยมาก ($r = 0.123$) (2) สภาวะหนี้สินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูในระดับน้อยมาก ($r = 0.167$) (3) การมีเสถียรภาพทางการเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูในระดับน้อย ($r = 0.313$)

6) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู

ตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู คือ เพศ อายุ สังกัด และการมีเสถียรภาพทางการเงิน 1) สมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง = $2.994 + 0.139 (\text{เพศ}) + 0.075 (\text{อายุ}) - 0.047 (\text{สังกัด}) + 0.206 (\text{การมีเสถียรภาพทางการเงิน})$ 2) สมการทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบค่ามาตรฐาน ค่ามาตรฐานของพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง = $0.109 (\text{ค่ามาตรฐานของเพศ}) + 0.075 (\text{ค่ามาตรฐานของอายุ}) - 0.047 (\text{ค่ามาตรฐานของสังกัด}) + 0.206 (\text{ค่ามาตรฐานของการมีเสถียรภาพทางการเงิน})$ โดยตัวแปร 1) เพศ 2) อายุ 3) สังกัด และ 4) การมีเสถียรภาพทางการเงิน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูได้ร้อยละ 14.2 (Adjusted R Square = 0.142)

3.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) จากผลการศึกษาพบว่า ครูมีสุขภาพทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉรา (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูแบบพอเพียง ค้นพบว่าสถานการณ์ทางการเงินของครูมีปัญหาคือ ภาระหนี้สินมีมากเกินไปมีความรู้ทางการเงินไม่มากนัก ได้เสนอแนะให้ครูควรสร้างวินัยทางการเงิน

ฝึกนิสัยประหยัดและอดออม และ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำนวย (2559) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเงิน และหนี้สินของครูตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ค้นพบว่าครูมีการจัดการเงินและหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีจำนวนมากมีทั้งครูที่มีการดำเนินชีวิตแบบชีวิตข้าราชการตามปกติและมีครูอีกจำนวนหนึ่งที่ดำเนินชีวิตตามกระแสการบริโภคนิยมในสังคมปัจจุบันทำให้มีปัญหาหนี้สินมาก

2) จากผลการศึกษาพบว่า ครูมีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวัน (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ” พบว่าการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก กานดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกในครัวเรือนมีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกในครัวเรือนมีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เฉลิมศรี (2550) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ข้าราชการทหารของกองทัพอากาศมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมที่ระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพร (2549) ศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 379 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับน้อย

3) จากการเปรียบเทียบสุขภาพทางการเงินของครู พบว่า ครูที่มี เพศ อายุ อายุราชการ วิทยฐานะ และสังกัดแตกต่างกัน มีการจัดการการเงินและหนี้สินในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมศรี (2550) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการได้แก่ เพศ อายุ และอายุราชการ และจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู พบว่า ครูที่มีอายุ อายุราชการ การศึกษา และวิทยฐานะ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมศรี (2550) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม ได้แก่ อายุ และ ชั้นยศ นพพร (2549) ได้ศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แก่ อายุ และ ระดับการศึกษา และฉานใจ (2550) ได้ศึกษาทัศนคติของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีกรมการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ และ สถานภาพ และ ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉรา (2550) ได้ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้

4) จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินของครูกับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู พบว่า 1) การจัดการการเงินและหนี้สินของครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครูในเชิงปฏิฐานในระดับน้อย 2) มีองค์ประกอบย่อยของการจัดการการเงินและหนี้สินของครูที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครู 3 องค์ประกอบ คือ การจัดหาเงินค่าใช้จ่ายเงิน และการออมและการลงทุน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม

การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน : ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจังหวัดลพบุรี มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ (1) แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติน้อย (2) การรับข้อมูล/ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติน้อยในระดับต่ำ (3) การเข้ารับการฝึกอบรม/การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติน้อยในระดับต่ำ (4) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติการด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการให้คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะมีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติน้อยในระดับต่ำ และ (5) การสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติการด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการให้รวมกลุ่มกันในชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติน้อยในระดับต่ำ

4. สรุป

- 1) ครุมีสุขภาพทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ครุพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก
- 3) ครุ ที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา และ ตำแหน่ง แตกต่างกัน มีสุขภาพทางการเงินในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครุที่มีสังกัดแตกต่างกันมีสุขภาพทางการเงินในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
- 4) ครุ ที่มี เพศ อายุ อายุราชการ การศึกษา และ ตำแหน่ง แตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครุที่มีสังกัดแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางการเงินของครุกับพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครุ มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย และ มีองค์ประกอบย่อยของสุขภาพทางการเงินของครุที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครุ 3 องค์ประกอบ คือ (1) สภาพคล่องทางการเงิน (2) สภาวะหนี้สิน (3) การมีเสถียรภาพ
- 6) สมการทำนายพฤติกรรมกรรมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของครุ = $2.994 + 0.139 (\text{เพศ}) + 0.075 (\text{อายุ}) - 0.047 (\text{สังกัด}) + 0.206 (\text{การมีเสถียรภาพ})$

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณครูและผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ที่ได้ประสานสนับสนุนการจัดสรรเงินทุนอุดหนุนการวิจัย ตลอดจนได้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

6. เอกสารอ้างอิง

- กานดา เตชะขันหมาก. 2555. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือนในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547. หาเงินใช้เงิน กลยุทธ์การเล่นกับเงินอย่างผู้ชนะ. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัคเชส มีเดีย จำกัด.
- เฉลิมศรี ชุมเกษียณ. 2550. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้สินของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฏฐา ศรีสุทธิชัยสกุล. 2550. ทักษะของพัฒนาการอำเภอต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความยากจน : กรณีศึกษากรมการพัฒนาชุมชน. ภาควิชาบริหารงานบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นพพร เมื่อนันต์กุล. 2549. การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตกรณีศึกษาเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (ออนไลน์)
Available : <http://www.nesdb.go.th>.
- อัจฉรา โยมสินธุ์. 2558. วิจัยเชิงพัฒนาชีวิตสมดุลของครูพอเพียงแบบอย่าง. (ออนไลน์) Available : <http://www.youtube.com>.
- อัจฉรา ราชแก้ว. 2550. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสาร
ประจำทางจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อำนวย ปาอ้าย. 2559. ภาวะหนี้สินและการจัดการการเงินของผู้สูงอายุในประเทศไทย. คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์.
- Naresh k. Malholtra. 1996. Marketing Research and Applied. New Jersey : Prentice Hall.